

FM: Pateicoties straujākai ekonomikas izaugsmei, darba spēka nodokļu ieņēmumi pārsniedz plānoto līmeni

Publicēts: 31.01.2018.

Līdz ar straujāku ekonomikas izaugsmi un algu kāpumu šā gada pirmajos piecos mēnešos konsolidētajā kopbudžetā, salīdzinājumā ar attiecīgo laika periodu pērn, par 178,5 milj. eiro jeb 6,0% palielinājušies nodokļu ieņēmumi. Attiecīgi konsolidētajā kopbudžetā izveidojies 250,1 milj. eiro pārpalikums, salīdzinot ar 2016.gada pirmo piecu mēnešu periodu palielinoties par 61,5 milj. eiro. Lai gan arī vēsturiski gada sākumā kopbudžetā veidojies pārpalikums, gada nogalē, izdevumiem pieaugot straujāk gan valsts budžetā, gan pašvaldību budžetos sagaidāms, ka kopbudžetā veidosies finansiālais deficīts. Vispārējās valdības budžeta deficīts 2017.gadam, kas iekļauts Stabilitātes programmā 2017.-2020.gadam, tiek prognozēts 0,8% no IKP apmērā jeb 209,6 milj. eiro.

Šā gada pirmajos piecos mēnešos konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi bija 3 963,4 milj. eiro un, salīdzinot ar 2016.gada attiecīgo periodu pieauga par 142,9 milj. eiro jeb 3,7%. Galvenokārt ieņēmumu pieaugumu sekmēja nodokļu ieņēmumu pieaugums - par 54,3 milj. eiro jeb 6,9% pieauga pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ieņēmumi, par 47,4 milj. eiro jeb 8,0% iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) ieņēmumi, bet par 33,4 milj. eiro jeb 4,0% sociālās apdrošināšanas iemaksas. 2017.gada piecos mēnešos 30,8 milj. eiro apmērā saņemti solidaritātes nodokļa ieņēmumi, kamēr pērn šajā periodā ieņēmumi no šī nodokļa vēl nebija ieskaitīti kopbudžetā. Ņemot vērā, ka uzņēmuma ienākuma nodokļa (UIN) deklarācijās par 2016.gadu uzrādīti vājāki finanšu rezultāti un peļņa kā 2015.gadā, palielinājušās UIN atmaksas, vienlaikus samazinoties iemaksām. Līdz ar to, šā gada piecos mēnešos UIN ieņēmumi samazinājušies par 13,2 milj. eiro jeb 6,7%. Ieņēmumu samazinājums vērojams arī ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumos, kas bijuši par 47,5 milj. eiro jeb 11,0% mazāki kā pērn piecos mēnešos, lai gan sagaidāms, ka līdz gada beigām ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi būs līdzīgā apmērā kā 2016.gadā.

Nodokļu ieņēmumu plāns kopumā šā gada pirmajos piecos mēnešos kopbudžetā pildās atbilstoši plānotajam līmenim. Nodokļu ieņēmumi kopbudžetā bija 3 161,6 milj. eiro, plānu pārsniedzot par 0,6% jeb 18,9 milj. eiro, t.sk. nodokļu ieņēmumi maija mēnesī plānoto apmēru pārsniedza par 11,0 milj. eiro jeb 1,7%. Sekmīgi pildījušies sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumi, kuru plāns ieskaitot solidaritātes nodokļa ieņēmumus pārsniegts par 20,1 milj. eiro jeb 2,3%, kā arī IIN, kur virsplāna ieņēmumi bija 18,9 milj. eiro jeb 3,0% virs plāna. Savukārt, nodokļu plāna neizpilde vērojama UIN un PVN, kur ieņēmumi bijuši attiecīgi 16,4 milj. eiro jeb 8,2% un 7,9 milj. eiro jeb 0,9% zem plānotā. Neskatoties uz augstāku izaugsmi šā gada 1.ceturksnī, PVN ieņēmumi atpaliek no plāna, ko var skaidrot ar to, ka gada pirmajos mēnešos tiek atmaksāta PVN uzkrātā pārākuma par iepriekšējo gadu tiem nodokļu maksātājiem, kuru deklarētās nodokļa pārmaksas neatbilst tūlītējās atmaksas nosacījumiem. Šā gada pirmajos piecos mēnešos lielā mērā dēļ atmaksām par iepriekšējo gadu atmaksu apmērs bija par 36,4 milj. eiro jeb 10,7% lielāks nekā pērn attiecīgajā periodā. Līdz ar sekmīgāku darba spēka nodokļu plāna izpildi valsts budžeta plāna pārpilde piecos mēnešos bijusi 0,7 milj. eiro, kamēr pašvaldību budžetos 18,2 milj. eiro. Citiem nodokļiem plāns izpildīts plānotā apmērā vai tuvu plānotajam un to ieņēmumi bijuši proporcionāli mazāki kopbudžetā. Tomēr mazāk sekmīga bijusi akcīzes nodokļa par tabakas izstrādājumiem plāna izpilde, jo ieņēmumi par 5,5 milj. eiro jeb 7,2% atpaliek no plānotā līmeņa, kas skaidrojams ar tabakas izstrādājumu patēriņa apjoma samazinājumu. Neskatoties uz sekmīgām Valsts ieņēmumu dienesta darbībām kontrabandas tabakas izstrādājumu apkarošanā, tabakas izstrādājumu patēriņa un nodokļu ieņēmumu samazinājums iespējams saistāms ar nelegālo tabakas izstrādājumu lietošanas pieaugumu, ko savukārt ietekmēja 2016.gada 1.jūlijā paaugstinātā akcīzes nodokļa likme cigaretēm. Ieņēmumi no akcīzes nodokļa tabakas izstrādājumiem salīdzinot ar 2016.gada piecu mēnešu periodu samazinājušies par 1,7 milj. eiro jeb 2,4%.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi šā gada pirmajos piecos mēnešos bija 3 713,4 milj. eiro. Salīdzinot ar attiecīgo periodu pērn, tie auguši par 81,4 milj. eiro jeb 2,2%. Atlīdzības izdevumi pieauguši par 68,7 milj. eiro jeb 8,8%, izceļams izdevumu pieaugums iekšlietu resorā, kā arī pašvaldībās. Līdz ar aktīvāku ES fondu projektu īstenošanu par 63,9 milj. eiro jeb 47,1% palielinājušies kapitālie izdevumi, lielāko pieauguma daļu veidojot izdevumu kāpumam pašvaldībās. Tāpat būtisks kāpums vērojams izdevumiem sociālajiem pabalstiem, kas palielinājušies par 59,6 milj. eiro jeb 5,3%, ko iespaido atalgojuma līmeņa, tostarp minimālās algas

pieaugums valstī, kā arī pensiju pieaugums, t.sk. 2016.gada oktobrī veiktās indeksācijas rezultātā. Turpretī par 169,8 milj. eiro jeb 20,2% mazāki bijuši izdevumi subsidijām un dotācijām, lielākoties ES fondu projektu īstenošanai, ņemot vērā, ka aktīvāka investīciju plūsma sagaidāma gada nogalē, kad tiks veikti norēķini par būvniecības sezonā veiktajiem darbiem.

Valsts pamatbudžetā šā gada piecos mēnešos bija 132,5 milj. eiro pārpalikums, salīdzinot ar attiecīgo laika periodu pērn, palielinoties par 96,5 milj. eiro. Valsts pamatbudžeta ieņēmumi veidoja 2 270,4 milj. eiro, salīdzinot ar 2016.gada piecu mēnešu periodu, palielinoties par 48,3 milj. eiro jeb 2,2%. Nodokļu ieņēmumi kāpuši par 104,0 milj. eiro jeb 6,8%, vienlaikus par 50,3 milj. eiro jeb 11,7% samazinājušies ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi. Valsts pamatbudžeta izdevumi turpretī samazinājās un bija 2 137,9 milj. eiro. Salīdzinot ar iepriekšējā gada piecu mēnešu periodu, vērojams 48,1 milj. eiro jeb 2,2% samazinājums, galvenokārt subsidiju un dotāciju samazinājuma ietekmē. Vienlaikus iemaksas ES budžetā bijušas par 13,4 milj. eiro jeb 13,0% mazākas kā pērn. Turpretī citās izdevumu pozīcijās pamatā vērojams izdevumu pieaugums. Valsts speciālajā budžetā šā gada piecos mēnešos bijis 24,5 milj. eiro deficīts, salīdzinot ar attiecīgo 2016.gada periodu, deficīta apjoms palielinājies par 8,3 milj. eiro. Valsts speciālā budžeta ieņēmumi veidoja 978,8 milj. eiro un gada laikā palielinājās par 38,0 milj. eiro jeb 4,0%, kamēr izdevumi bija 1 003,4 milj. eiro un, salīdzinot ar 2016.gada piecu mēnešu periodu, palielinājās par 46,2 milj. eiro jeb 4,8%. Ieņēmumu kāpumam gada otrajā pusē palielinoties, līdz gada beigām speciālajā budžetā būs vērojams pārpalikums. Lai gan sociālo pabalstu izdevumi, tostarp pensiju izdevumi, gada laikā palielinājās par 46,0 milj. eiro jeb 4,9%, šā gada maija mēnesī izdevumi pensijām bija par 15,1 milj. eiro mazāki kā pērn attiecīgajā mēnesī un mazāki kā šī gada pirmajos mēnešos. Izdevumi pensijām šā gada maijā, salīdzinājumā ar šā gada pirmo četru mēnešu vidējo izdevumu apmēru, samazinājās par 18,0%, kas skaidrojams ar to, ka daļa pensiju izmaksu tika veiktas jau šā gada aprīļa mēnesī, tādējādi nodrošinot savlaicīgu pensiju izmaksu, ņemot vērā brīvdienas maija pirmajā nedēļā. Būtiskāk kā pamatbudžetā un speciālajā budžetā ieņēmumi un izdevumi pieauguši pašvaldību budžetā. Veidojot 120,8 milj. eiro pārpalikumu, kas, salīdzinot ar 2016.gada piecu mēnešu periodu, samazinājies par 16,2 milj. eiro, pašvaldību budžeta ieņēmumi palielinājās par 79,7 milj. eiro jeb 8,7%, bet izdevumi auguši par 95,8 milj. eiro jeb 12,2%. Papildus investīciju ieplūšana līdz ar ES fondu projektu īstenošanu, kā arī pašvaldību investīcijas kopumā, šā gada piecos mēnešos par 37,8 milj. eiro jeb 59,4% palielinājušas izdevumus pamatlīdzekļu iegādei un izveidei, ieguldījumiem infrastruktūrā.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-pateicoties-straujukai-ekonomikas-izaugsmei-darba-speka-nodoklu-ienemumi-parsniedz-planoto-limeni>